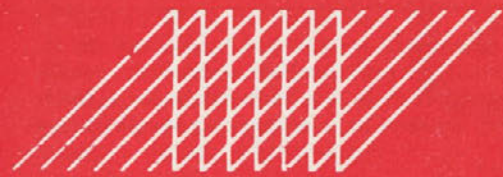

GLASILO TEKSTILNE TOVARNE NOVO MESTO

NOVOTEKS

ŠTEVILKA 11 LETO XIV NOVEMBER 1986

ČESTITAMO OB DNEVU REPUBLIKE!

*družbenopolitične organizacije
samoupravni organi
vodstvo delovne organizacije
uredništvo*

OB 29. NOVEMBRU — DNEVU REPUBLIKE

K sklepom drugega zasedanja Avnoja se ne vračamo zgolj zaradi jubileja in vpljudnosti. Drugi Avnoj je pregloboko zarazal v našo jugoslovansko bit, da bi bilo to mogoče. Drugi Avnoj je bil izjemno zgodovinsko dejanje in revolucionarna izkušnja, ki ni sprožila le novih idej, ustanovila je tudi presenetljivo resničnost. Avnoj je temelj sedanjega sožitja razvejane nacionalne in narodnostne podobe v naši deželi. In ni moč dvomiti, da bodo sklepi Avnoja tudi naprejdoločali jugoslovansko zvezno državnost, mednacionalne odnose in razmerja med republikami in pokrajinama. V zdajšnji resničnosti jugoslovanskega modela mnogonacionalne zvezne države zaznavamo na vsakem koraku sklepe Avnoja.

Drugo zasedanje Avnoja v bosanskem Jajcu v zadnjih novembrskih dneh leta 1943, sredi zasedene Evrope, je izrazilo pronicljivo mednarodno politično in notranjepolitično daljnovidnost jugoslovanske revolucije, Tita in njegovih sodelavcev. Avnoj je položil pravne in politične temelje za zvezno jugoslovansko državo enakopravnih narodov in narodnosti. Avnoj je ustanovil nove, svobodne razmere narodom in narodnostim, ki so v meščanski Jugoslaviji životalili v nacionalni in vsakršni drugi podrejenosti.

Za načela drugega zasedanja Avnoja kaže reči, da so pogoj, brez katerega ni socialistične samoupravne Jugoslavije. Zdajšnja razmerja in prihodnje rast jugoslovanske zvezne države si je moč zamišljati torej le kot sintezo drugega zasedanja Avnoja in integrirane jugoslovanske socialistične samoupravne skupnosti, v srčiki katere je nosilec suverenosti delovni človek samoupravljalec, združen v osvobojenem delu.

Zvone Preskar

ČESTITKE

Martini Kroni, Mari Dražetič, Danici Starina, in vodji ekipe Alojzu Štrbencu, ki so zastopali našo republiko v tkanju volne na drugem zveznem tekmovanju tekstilcev Jugoslavije in dosegli drugo mesto, čestitamo za uspeh, ki pomeni veliko priznanje tudi za našo delovno organizacijo. Še posebne čestitke pa veljajo Mari Dražetič, ki je v tekmovanju posameznic dosegla med vsemi tekmovalkami v tkanju volne najboljši rezultat in tako postala najboljša tkalka volne v Jugoslaviji. Še enkrat iskrene čestitke!

UREDNIŠTVO

Iz dela samoupravnih organov

Delavski svet delovne organizacije je na svojem 4. zasedanju 20. 11. 1986 sprejel enotno politiko povračil stroškov, osebnih in ostalih prejemkov, ki se obračunavajo iz sredstev za osebne dohodke, iz materialnih in drugih poslovnih stroškov ter iz sredstev skupne porabe, in sicer:

I. OSEBNI PREJEMKI IZ DRUGIH POSLOVNIH STROŠKOV

1. Dnevnice (51. člen DD)		Staro	Novo
— cela dnevnicca od 12 do 24 ur		3.883,—	4.490,—
— polovična dnevnicca od 8 do 12 ur		1.996,—	2.307,—
— znižana dnevnicca od 6 do 8 ur		1.454,—	1.674,—
— znižana dnevnicca za trgovskega zastopnika na sejmju v kraju bivanja		1.454,—	1.674,—
2. Stroški prenočevanja (52. člen DD)			
— za hotele višje kategorije (visoka A in visoka B)		3.500,—	4.500,—
— brez računa		1.268,—	1.496,—
3. Stroški za ločeno življenje (57. člen DD)			
— stroški za stanovanje največ		28.521,—	33.669,—
— stroški za prehrano največ		34.947,—	40.410,—
4. Kilometrina			
— za en prevoženi kilometer		42,—	54,—

Delavcu, ki uporablja za prevoz v službene namene osebni avtomobil, pripada povračilo stroškov za vse prevožene kilometre. Stroške kilometrine se določi v pavšalnem znesku za en prevoženi kilometer v višini povprečnih stroškov za avtomobil srednjega razreda. Konkretno višino določa vsake tri mesece delavski svet delovne organizacije in mora biti usklajena s povprečnimi stroški za prevoženi kilometer, ki jih objavlja Zavod SR Slovenije za statistiko.

5. Terenski dodatek		Staro	Novo
— dnevno		1.553,—	1.796,—

Spremembe veljajo od dneva potrditve na delavskem svetu.

II. PREJEMKI IZ SREDSTEV ZA OSEBNE DOHODKE

1. Izmenski dodatek			
— enoizmensko delo		—	—
— enoinpolizmensko delo		871,—	1.742,—
— dvoizmensko delo		1.162,—	2.324,—
— dvoipolizmensko delo		1.453,—	2.906,—
— troizmensko delo		2.034,—	4.068,—
— troipolizmensko delo		2.325,—	4.650,—
— štiriizmensko delo		2.905,—	5.810,—
2. Dodatek za deljen delovni čas			
— prekinitev dela od 1 do 2 uri		2.086,—	2.816,—
— prekinitev dela nad 2 uri		4.173,—	5.634,—

Sprememba velja od 1. 11. 1986 dalje.

SPREMEMBE NAČINA NAGRAJEVANJA PRIPRAVNIKOV

Delavski sveti posameznih tozdov oziroma DSSS so na svojih zadnjih zasedanjih obravnavali predlog za spremembo načina nagrajevanja pripravnikov. Glede na naraščajoče življenjske stroške in skokovito inflacijo, je bil osebni dohodek pripravnikov v primerjavi z osebnimi dohodki ostalih katastrofalno nizek. Dosedaj je bila

namreč osnova za izračun OD pripravnikov povprečni OD na zaposlenega v gospodarstvu SR Slovenije v preteklem letu in je bila skozi vse leto enaka (se ni spreminjala). Tako je bil OD pripravnika vso pripraviško dobo nominalno enak in se je spreminjal le glede na njihovo uspešnost (lahko se je povečal za 20%), kar pomeni v seda-

Vladanje brez pameti

njih inflacijskih razmerah, da je realno padal. Zaradi vsega tega je bil podan predlog, naj bo osnova za izračun OD pripravnika povprečni OD v DO Novoteks v zadnjem tromesečju in naj se ta osnova tekoče usklajuje vsake 3 mesece v skladu s povprečjem povprečnega OD v DO Novoteks. Na ta način je tudi pripravnik motiviran za boljše poslovanje delovne organizacije in s tem za večji povprečni OD v njej, ker je njegov osebni dohodek odvisen od njega. Tako je bil sprejet sklep, naj se nagrajevanje pripravnikov uredi takole:

Pripravniku gre akontacija osebnega dohodka v skladu z njegovo izobrazbo, in sicer takole:

— pripravniku z II. stopnjo izobrazbe 50 — 55% povprečnega OD v DO Novoteks v preteklem tromesečju,

— pripravniku s III. stopnjo izobrazbe 55 — 60% povprečnega OD v DO Novoteks v preteklem tromesečju,

— pripravniku s IV. stopnjo izobrazbe 60 — 65% povprečnega OD v DO Novoteks v preteklem tromesečju,

— pripravniku s V. stopnjo izobrazbe 65 — 70% povprečnega OD v DO Novoteks v preteklem tromesečju,

— pripravniku s VI. stopnjo izobrazbe 80 — 85% povprečnega OD v DO Novoteks v preteklem tromesečju,

— pripravniku s VII. stopnjo izobrazbe 95 — 100% povprečnega OD v DO Novoteks v preteklem tromesečju.

Osnova za izračun akontacije OD v tekočem tromesečju je povprečni OD delavcev DO v predhodnem tromesečju in se spreminja vsake 3 mesece.

Mesečna akontacija OD pripravnika je lahko do 20% višja od dogovorjene po prejšnjem odstavku, in to na podlagi meril za ugotavljanje delovne uspešnosti. Delovno uspešnost pripravnika določa mentor.

Mesečna akontacija se lahko poveča še za dodatke za posebne pogoje dela (npr. nočno, nedeljsko delo, nadure ipd.), ki so predvideni s tem pravilnikom.

Sprememba 54. člena pravilnika o osnovah in merilih za razporejanje čistega dohodka in za delitev sredstev za osebne dohodke in za delitev sredstev za osebne dohodke prične veljati s 1. 11. 1986, in sicer enotno za celotno delovno organizacijo.

O enem od Napoleonovih, po vojaški plati najbolj razburljivih vojnih pohodov — o osvajanju Egipta so zgodovinarji zapisali tudi nekaj obrobnih reči, ki danes, po skoraj 200 letih, ob vseh nasprotujočih si mnenjih Napoleonu vendarle vlivajo spoštovanje do tega genija.

Za svoj egiptovski vojni pohod je Napoleon pripravil več kot 400 transportnih in vojnih ladij z 2000 topovi in 30 tisoč vojaki. Ta velika armada je odplula na vzhod (Napoleon je nameraval po poteh Aleksandra Makedonskega prodirati iz Egipta v Perzijo in morda še naprej do Indije), vendar je bilo v tem vojnem konvoju tudi precej nenavadnih ljudi. Na Napoleonomi poveljniški ladji se je vozila kar cela majhna univerza. Skupaj z osvajalcem so potovali tudi astronomi, geometri, geologi, tehniki, arheologi, arhitekti, graditelji mostov in cest, knjižničarji s celimi knjižnicami, slikarji in pesniki, vsega skupaj 175 najslavnejših modrih glav tedanje Francije.

Napoleon je na mah osvojil Egipt in se skozi Sirijo obrnil proti Mezopotamiji in Perziji. Tu je pod zidovi trdnjave Akon Napoleonov genij, ki ni imel potrpljenja za dolgotrajno obleganje, spoznal, da Akona ne bo mogel osvojiti ne v treh ne v tridesetih dneh, zato se je obleganju odpovedal, s tem pa tudi nadaljevanju odprave. Toda po-

tem ko je sklenil prekiniti obleganje (to je bil prvi Napoleonov poraz na njegovi dotlej sijajni zmagovalni poti), je začel vojskovodja premišljati, kako naj Franciji in svetu razloži, zakaj ni osvojil majhne nepomembne trdnjave. Napoleon je sklical svoje učenjake in jim predložil v podpis dokument, v katerem je pisalo, da so obleganje Akona prekinili, ker je v trdnjavi zagospodarila kuga. Dokument je že prej podpisal ugledni konzilij zdravnikov, ki so prav tako spremljali Napoleona. Podpisali so ga prav vsi, razen enega samega nepomembnega in dotlej povsem neznanega zdravnika, ki listine ni hotel podpisati in je dejal: »Tudi sam Napoleon nima pravice zahtevati od še tako nepomembnega znanstvenika, naj podpiše ponaredbo o kugi v Akonu, ker je ta kuga izmišljena.« Napoleon je ponorel od jeze, ker so se mu vsi drugi znanstveniki uklonili. Toda ko je njegova jeza splahnela, je veliki vojskovodja nepričakovano umaknil svojo zahtevo in se odpovedal namenu, da bi neuspešno obleganje trdnjave poskušal razložiti z lažno izjavo vseh znanstvenikov.

Naslednji dan je Napoleon spet sklical svojih 175 učenjakov in jim dejal: »Zdravnik, ki ni hotel podpisati ponarejenega dokumenta, je rešil naš in moj ugled. V prihodnje ukazujem vsem učenjakom, da te-

daj, ko jih bom pozval, naj povedo svoje mnenje, v resnici izrazijo svoje lastne misli, ne pa moje mnenje, torej ne tistega, o čemer mislijo, da bi jaz rad slišal. Dovolj je okrog mene ritoliznikov tudi brez vas, znanstvenikov.«

Preden končam to zgodovinsko zgodbo, naj povem, da je nepomembni in neubogljivi zdravnik do konca Napoleonovega vladanja kar naprej dobival odlikovanja in je v službi lepo napredoval.

O čem nas uči, kot bi rekla učiteljica otrokom, ta zgodba? Predvsem o tem, da je močna osebnost, ki ima v rokah odločanje, vedno v nevarnosti, da bo, obkoljena z ritolizniki, slišala samo tisto, o čemer laskavci mislijo, da bi rada slišala. Tako se okrog močnih ljudi kopiči gosta megla lažnih mnenj in nadvse škodljivih ocen.

Žal je naša bližnja preteklost polna podobnih zgodb o ritoliznikih, tudi o ritoliznikih znanstvenikih, ki so podpisovali vse mogoče ekspertize in elaborate, skratka vse tisto, kar so močni od njih zahtevali, tudi tisto zloglasno ekspertizo, da je treba v nekem mestu v Sandžaku zgraditi kopalni bazen, čeprav daleč naokrog ni bilo nobene vode.

Ali nas bodo mračne statistike vseh naših napak končno le spravile k pameti — vsaj v tem smislu, da se ne bomo več obdajali z ritolizniki, ki ne poznajo sramu, morale in ponosa in zmorejo podpisati tudi tak elaborat, da bi bilo na primer zelo koristno zgraditi letališče na vrhu Dinare, samo da bi ugodili tistim, ki imajo moč? In ali nas bodo po drugi plati vse te slabe izkušnje naučile, da bomo podpisali take strokovnjake, ki bodo vedno podpirali resnico, četudi nam resnica ne bo všeč, pa ne bodo zaradi tega prišli v nemilost?

Vrnimo se k naši zgodbi o Napoleonu. Medtem ko so njegove ladje plule proti Egiptu, so mornarji na admiralski ladji, s katero so se vozili učenjaki, zmajevali z glavo in se spraševali dobesedno takole: »Le kaj ti osli med vojno delajo na naši ladji?« Mornarji so se zbirali okrog smešno oblečenih in razmršenih modrijanov, ki so v glavnem tratili čas z naslanjanjem na ladijsko ograjo in bruhanjem v valove, in se jim posmehovali. Ko je Napoleon po naključju zvedel, kako njegovi mornarji imenujejo njegovo potujočo akademijo znanosti, je zbral posadko ter ji dejal: »Brez pameti lahko vlada ali se vojskuje samo tepec, pogosto samo tepec lahko vlada zoper pamet.« Nato je dodal: »Na tej ladji potuje vsa francoska pamet in, kdor jo bo še zmerjal, bo zletel čez ograjo v morje.«

Ali ne bi tudi mi lahko rekli: »Mogoče je vladati brez pameti, a tudi zoper pamet — vendar to zahteva svojo ceno.«

Zvone Preskar

Nacionalni Sport št. 1

Novoteksova ekipa na drugem zveznem tekmovanju tekstilcev Jugoslavije

Od 23. do 25. oktobra letos je bilo v Beogradu drugo zvezno delovno proizvodno tekmovanje tekstilcev Jugoslavije. Prav tako tekmovanje je bilo v Tetovu v Makedoniji pred dvema letoma, kjer je naša ekipa zastopala Slovenijo in osvojila tretje mesto ekipno in tretje mesto posamezno.

Letos smo sodelovali na prvem republiškem tekmovanju tekstilcev v Kranju in smo v medsebojnem merjenju dveh ekip v tkanju volne osvojili prvo mesto ter si tako priborili pravico do udeležbe na letošnjem zveznem tekmovanju, ki je bilo v Beogradu.

Slovenski tekstilci smo imeli zastopstvo v vseh petih tekmovalnih disciplinah, in sicer: v tkanju volne je tekmovala ekipa Novoteksa, v konfekcioniranju perila ekipa Laboda, v tkanju in predenju bombaža ekipi iz Tekstilindusa in v predenju volne ekipa Gorenjske predilnice iz Škofje Loke.

V tkanju volne je tekmovalo sedem ekip, sodelovala ni le ekipa iz SAP Kosovo.

Našo ekipo so sestavljale tekmovalke Martina Kroni, Mara Dražetič, Danica Starina in vodja ekipe Alojz Štrbenc. Glede na izkušnje iz zadnjega zveznega in letošnjega republiškega tekmovanja smo bili v naši ekipi optimistično razpoloženi in smo računali na visoko uvrstitev. V konkurenci sedmih ekip smo dosegli ekipno uvrstitev na drugo mesto, v ocenjevanju posamezno pa je bila naša Mara Dražetič najboljša in je tako postala prva tkalka volne v Jugoslaviji. Treba je omeniti, da so bile naše tekmovalke po teoretičnem delu tekmovanja v vodstvu za nekaj deset točk pred ostalimi in da smo imeli dve tekmovalki od treh v skupni konkurenci, ki sta pravilno odgovorili na vsa vprašanja v teoriji, kjer so bila vprašanja iz področja stroke, samoupravljanja in SLO in DS. Žal smo kasneje v praktičnem delu tekmovanja imeli nekaj smole, tako da je vsa prednost splahnela, rezultati pa so zadostovali, kot že rečeno, za drugo mesto.

Tako je prvo mesto osvojila ekipa gostiteljev Beogradskega volnarskega kombinata. Gostitelji, BVK, so si tako uvrstitev zaslužili, saj so poskrbeli, da smo se vsi udeleženci tekmovanja dobro počutili, prav tako pa so zagotovili enake tekmovalne pogoje za vse tekmovalce. Tekmovanje je v praktičnem delu potekalo nemoteno, vsaka ekipa pa je lahko pred svojim nastopom lahko opazovala

predhodno, s tem pa je bilo zadoščeno vsem zahtevam po medsebojnem nadzoru ekip. Pomembno in odločilno vlogo pri vsem tem je imela tudi tekmovalna komisija za našo disciplino, katere član je bil tudi tov. Matija Kramar iz Novoteksa. Kot predsednik je poskrbel, da je tekmovanje, tudi po mnenju ostalih ekip in tekmovalcev, potekalo brez zastojev in da je bilo tudi ocenjevanje v največji možni meri korektno.

Na letošnjem zveznem tekmovanju je s svojimi 34 ekipami sodelovalo vseh šest republik in obe avtonomni pokrajini. Vsako ekipo so sestavljali trije tekmovalci in vodja ekipe. Tako je bilo vseh tekmovalcev 102, toliko in še nekaj več pa je bilo tudi nas in tistih, ki smo ekipe spremljali, sodelovali pri pripravi ali izvedbi tekmovanja.

Vsaka ekipa je lahko zbrala 3000 točk, vsak tekmovalec 1000 točk. Ocena je sestavljena iz treh delov, in sicer iz ocene praktičnega dela s kvaliteto, to je 500 + 200 točk, in iz ocene iz teoretičnega dela, kjer je tekmovalec za vsak pravičen odgovor od tridesetih dobil 10 točk ali skupaj maksimalno 300.

Uvrstitev ekip po disciplinah in najboljše posameznice:

Predenje bombaža

1. mesto Hrvatska	2710
2. mesto Slovenija	2255
3. mesto BiH	2094

4. mesto Makedonija	2075
5. mesto Kosovo	1969
6. mesto Srbija	1838
7. mesto Črna Gora	1270

Najboljša posameznica: Nedeljka Bahić iz Hrvatske z 980 točkami.

Tkanje bombaža

1. mesto Hrvatska	2794
2. mesto BiH	2571
3. mesto Črna Gora	2547
4. mesto Srbija	2534
5. mesto Makedonija	2469
6. mesto Kosovo	2405
7. mesto Slovenija	2403

Najboljša posameznica: Mirjana Maletič iz Hrvatske z 957 točkami.

Predenje volne

1. mesto Srbija	2626
2. mesto Hrvatska	2548
3. mesto Makedonija	2287
4. mesto BiH	2256
5. mesto Slovenija	2253
6. mesto Vojvodina	1890
7. mesto Črna Gora	1862

Najboljša posameznica: Olgica Stanojković iz Srbije z 962 točkami.

Tkanje volne

1. mesto Srbija	2767
2. mesto Slovenija	2715
3. mesto Hrvatska	2608
4. mesto Makedonija	2598
5. mesto Črna Gora	2552
6. mesto BiH	2507
7. mesto Vojvodina	2090

Najboljša posameznica: Mara Dražetič iz Slovenije z 973,2 točkami

Konfekcioniranje perila

1. mesto Hrvatska	2730
2. mesto Slovenija	2430
3. mesto Vojvodina	2080
4. mesto Srbija	1810
5. mesto Makedonija	1680
6. mesto Črna Gora	900

Najboljša posameznica: Zdenka Kunjas iz Hrvatske z 990 točkami.

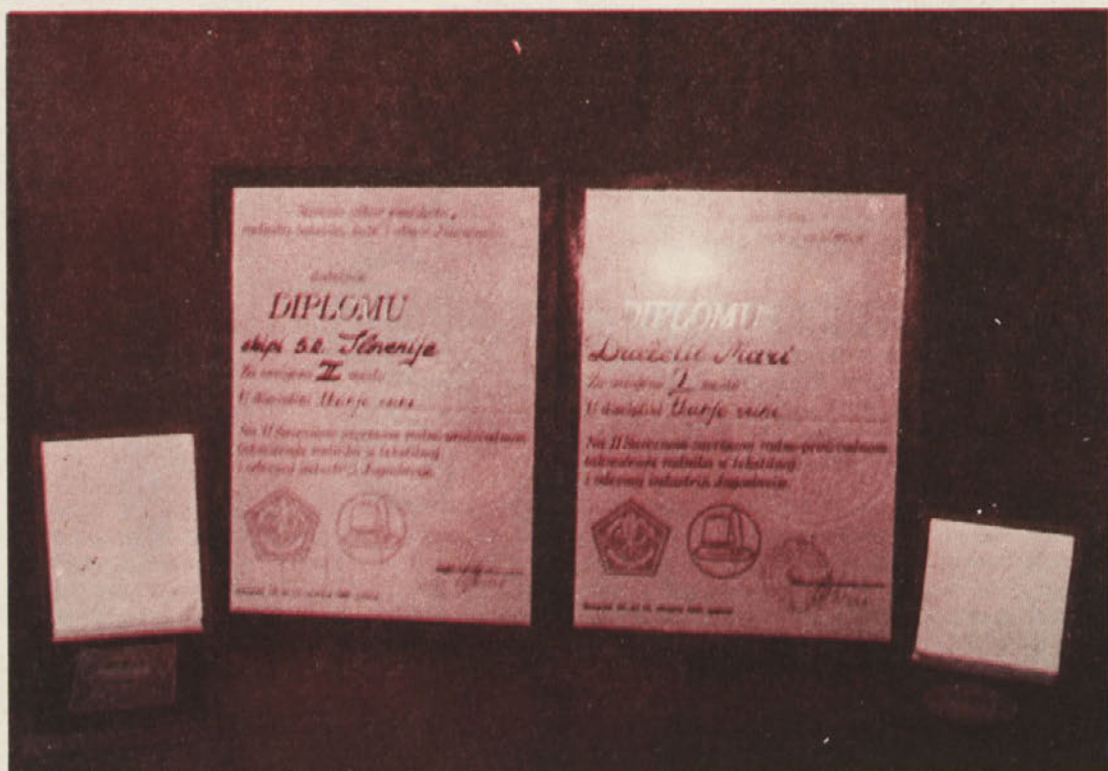
Praktični del tekmovanja je, razen v BVK, potekal še v Beogradskega kombinata BPK za disciplini predenje in tkanje bombaža in v Industriji padal in konfekcije Kluz, kjer je bilo tekmovanje v konfekcioniranju perila.

Ves čas bivanja v Beogradu smo udeleženci srečanja tekstilcev Jugoslavije poleg tekmovalnega dela imeli še program družbenega značaja, katerega namen je bila nadaljnja krepitev bratstva in enotnosti in izmenjava izkušenj tako s področja uveljavljanja in dograjevanja samoupravljanja kakor tudi s področja neposrednega dela.

V medsebojnih srečanjih smo udeleženci izmenjali nekatere koristne izkušnje glede organizacije dela, sestave proizvodnega programa, izrabe delovnega časa in uporabe delovnih sredstev in tehnologije.

Po opravljenem tekmovanju smo v soboto obiskali Spominski center na Dedinju, kjer je delegacija udeležencev tekmovanja položila venec na grob maršala Tita.

Za izvajanje nalog po programu so bili odgovorni: Zvezni koordinacijski odbor za zvezna delovno-proizvodna tekmovanja tekstilnih

delavcev, Republiški odbor sindikata delavcev tekstilne in usnjarske industrije Srbije, žirija tekmovanja in organizacijski odbor II. zveznega tekmovanja tekstilcev Jugoslavije, pri katerem so delovala tudi vsa delovna telesa in organi, ki so bili za to priložnost formirani.

S pohvalami na račun organizacije srečanja ni skoparila nobena delegacija, majhne motnje so nastale le v zvezi s prevozi na tekmovalna mesta in pa pri prevozu na vlak ob povratku domov. Posebej pa je treba pohvaliti informativno-redakcijski odbor, ki je s svojo prisotnostjo in izjemnim angažiranjem uspel izdati celo štiri številke oziroma izdaje Biltena, kjer lahko najdemo zapisane vse podatke o pripravah in izvedbi tekmovanja.

Uradni zaključek srečanja in tekmovanja je bil v soboto, 25. oktobra, v Kluzu, kjer so podelili priznanja najboljšim ekipam in posameznikom in zahvale zaslužnim udeležencem. Podelitvi sta sledila večerja in tovariško srečanje, ko smo ob pesmi in plesih iz vse naše domovine pozabili na borbeno razpoloženje preteklih dni, utrdili poznanstva ali sklenili nova in si obljubili, da se čez dve leti znova srečamo na tekmovanju, ki bo v Vojvodini.

Na koncu lahko ugotovimo, da so taka srečanja izredno koristna in potrebna, saj z njimi ugotavljamo usposobljenost in pripravljenoost tekstilnih delavcev Jugoslavije, da po svojih najboljših močeh pripomorejo k uredničenju dolgoročnega programa stabilizacije gospodarstva in k nadaljnji krepitvi in razvoju tekstilne industrije, ki ima v prizadevanjih za boljšo bodočnost zelo pomembno vlogo.

Glede na to da so izkušnje iz drugih republik, kjer taka ali podobna tekmovanja poznajo in organizirajo že dalj časa, pozitivne, se zdi samoumevno, da moramo v bodoče tudi pri nas takim aktivnostim nameniti več poudarka in skrbeti, da bo določena mera tekmovalnega duha prisotna tudi v vsakdanjem življenju in delu znotraj DO, kar bo nedvomno krepilo ustvarjalnost, delovno usposobljenost in ugodno razpoloženje delavcev.

Doma so delavci naše sodelovanje na tekmovanju pozorno spremljali in nemalo smo bili presenečeni nad sprejemom, ki so ga tekmovalkam po vrnitvi, v ponedeljek, pripravili sodelavci. Poleg čestitk so bila dekleta deležna tudi praktičnih daril trajne vrednosti (zapestnice iz žlahtnih kovin), za katera so sredstva zbrali delavci iz svojih žepov.

Prav tako je za tekmovalko primeren način poskrbel tudi Novoteks, ki jim je omogočil

tridnevne priprave in priskrbel potrebna primerna oblačila.

Po vrnitvi je vse udeležence sprejel tudi glavni direktor Novoteksa, Slavko Pavlin, ki se je v imenu kolektiva zahvalil in čestital k doseženim uspehom, obenem pa izročil praktična darila.

Vsi, ki smo se tekmovanja udeležili, se vsemu kolektivu in še

posebej delavcem tkalnice prisrčno zahvalujemo za izkazano pozornost in darila, obenem pa se pridružujemo najboljšim željam, da bi tudi v bodoče s še večjim zanimanjem spremljali taka tekmovanja in ob morebitni udeležbi na njih želi podoben, če ne boljše rezultate kot letos.

Alojz Štrbenc

Poročilo s sejma Première vision v Parizu

Modne »zapovedi«, katerim bolj ali manj, takoj ali nekoliko kasneje, skušamo slediti, se rojevajo predvsem v Franciji in Italiji, zato upravičeno pravimo, da so Pariz, Rim in Milano svetovni modni centri. Tu nastajajo in se zbirajo številne ideje in informacije, ne samo o trenutni modi, temveč tudi o modi tekstila in konfekcije, kakršna naj bi bila čez dve ali tri sezone. Te ideje prikažejo na modnih revijah in sejmih. Takšen sejem je tudi tako imenovani Première Vision, ki ga v Parizu v velikem obsegu prirejajo dvakrat letno, spomladi in jeseni, nanj pa prikažejo modne tendence metražnega blaga.

Na letošnjem oktobrskem sejmu Première Vision so bile za jesensko-zimsko sezono 1987/88 podane štiri smernice:

1. Quotidien (vsakdanjost)

Tu nekdanja in večna moda postane modni hit. Gre za nekdanjo obleko (evergreen) v današnjih stilih.

Barve so: zimsko bela, ki deluje dovršeno surovo, klasična kamelja, uniformna oziroma mornarsko modra in črna.

Vzorci so: ribja kost, zelo enostavni karo vzorci, tenis črte in navidezno nevrzročasto blago, vzorec Prince of Wales, »pieds de poule«, videz velurja. Vsi ti vzorci so lahko v novih tehnikah. Gre za gumiranje, premaze in nepremočljiv material.

Tkanine so gladke, preproste, enotne, in sicer poplini, flanele, saten, gabarden, pletenine, platno, jeans, debel rebrast žamet, imitacija usnja. Veliko je raztegljivih materialov, česane volne, kašmirja, kamelje dlake, ovčje volne, bombaža, mat viskoze ter mešanice volne in svile.

2. Essentiel (bistvo)

Skupina predstavlja zelo važno skalo toplih barv, uporabljenih v zatemnjenih tonih.

Barve so čudovito rjave v vseh niansah in imajo izhodišče v naravi. To so barve šote, kostanja, zemlje, jantarja, konjaka. Prosojnost in globina bordo barve izhaja iz podeželskih vin. Vzorci imajo inspiracijo v naravi: v gozdu, listju, lubju, mahu, kostanju. Prisotni so tudi geometrični vzorci, ročna pisava, navdih z Dunaja.

Tkanine so rebrast žamet, turška svila, dubli, kepri. Mnogo je površinskih efektov, kot je krep, buklé, seersucker, zrnat izgled. Tweedi, flamji in pletenine imajo rustikalen videz, veliko je gubanja in reliefov, bleščic, tila oziroma črne vezenine na tkanini ter skrčkov.

Vsa vlakna so čista ali v mešanici.

3. Nostalgique (nostalgija)

Tu ne gre za skupino, ki bi imela vzor v preteklosti, ampak gre za preporod, željo za nežnimi, blagimi barvami in mehkiimi tkaninami.

Barve so nežni zeleni toni celadona, akvamarina, zalivske vode, barva melone, maline in »stara roza« barva.

Vzorci so geometrični, v duhu Art Nouveau in iščejo inspiracijo v stari Kitajski, v kimono strukturah in jacquard vzorcih.

Tkanine so mehke, izdelane iz finih materialov, gre za flanele in klobučevino, velur, kosmaten jeans, etamine, tweede, šetland volno, angoro, moher, alpako. Veliko je mehko padajočih krepov, nekaj satena, muslina, glaškega žameta, svetlečega ali mat viskoznega jers-eya, ta pa je lahko enobarven ali prelivajoč.

4. Excentrique (ekscentričnost)

V skupini gre za spontano eksplozijo živih barv, poživitev in mladostni videz. Nasploh in svetlostno gre za barve, ki šokirajo. To so: limonino rumena, pink, ultravioletna, biljard zelena.

Vzorci so škotski in lovski karo, črte, jacquard vzorci in vzorci, ki predstavljajo preproste slike in kolaže, svinčnike in krede.

Tkanine so predvsem volna, klobučevina, »teddy bear« tkanina, buklé, šetland, tkanine iz mikanke, piké, turška svila, krepki, svilen saten.

Na veliko se pojavljajo nenavadne obdelave materialov: gubanje, vezenje, polnenje, pranje.

V pariških trgovinah je opaziti veliko izbiro metražnega blaga in konfekcije ter zelo okusne predstavitve razpoložljivega materiala v izložbah. Med barvami opazimo zemeljsko rjave in veliko črne. Črn je tudi jeans v kombinaciji s kovinskimi zadrgami. Prav tako je veliko bleščic, ki se pojavljajo na žametu, (gladkem in lesketajočem), in na pleteninah pa tudi kot okras na drugih materialih.

Tkanine so gladke ali reliefne. Do izraza pride velika domiselnost ustvarjalcev, ki imajo očitno na razpoložljivo materiale in tehnologijo, ki je pač potrebna.

Še vedno se pojavlja umetno krzno, tigrasti vzorci in vzorci, ki so imitacija kačjega in drugega usnja. Sicer pa so vzorci zelo živi, fantazijski ali geometrični.

Linija oblačil je v obliki črke Y, feminilna, s tem da so ramena poudarjena, suknjiči so krajši ali daljši, stisnjeni v pasu, krila pa so ozka in kratka ali pa daljša, s tem da pod koleno zalovijo. Hlače so ožje krojene.

Veliko je športnih oblačil, npr. vatiranih dolgih vetrovk iz nepremočljivega materiala. Te so živih barv: zelena, pink, snežno bela, violična, s tem da je podloga vzorčasta, prav tako pa je lahko vzorčasta tudi zunanja stran.

Joggingi so prav tako živih barv in kombinacij, s tiski oziroma z barvnimi nanosi.

Ksenija Skulj

Sprehod skozi zadnje desetletje, 11. del — leto 1977

Danes nadaljujemo naš sprehod skozi zadnje desetletje. Na vrsti je leto 1977. Devet let je minilo, odkar so umrli Jacques Prevert, Elvis Presley, Maria Callas in Charlie Chaplin. Z oskarjem za najboljši film so nagradili Annie Hall, glasbenik Kupina Abba pa je po prodaji plošč prekašala Elton Johna, Rod Stewart in Bay City Rollerse.

V modi se to leto vse nagibalo velikim volumnom. Bluzoni so na-

pihnjeni, široka krila so nabrana v pasu ali paplisirana, hlače postajajo »hlače hlamudrače«, nabrane s trakom v pasu ali ob gležnjih, sicer pa zelo enostavnega kroja. Pravitakšni so bili kombinezoni. Hlače iz jeansa so bile modne oprijete in včasih je bilo pred zapenjanjem potrebno celo zajeti sapo. Takšne kavbojke so kombinirali s pulijem z zaviranim ovratnikom, čez vse to pa seveda nekaj številke prevelika sraj-

Leto 1977: Trije modeli svetovno znanih modnih kreatorjev: Anne Marie Beretta, Montana in Kenzo. Na prvi pogled niti ne opazimo, da ne spadajo v letošnjo modo. Svoj čas najbolj »izdaja« linija plašča na prvisliki ter rese in način nošenja šala na tretji sliki.

Leto 1977: Moda v naših modnih časopisih.

ca, v pasu stisnjena z usnjenim pasom. Obleke so bile srajčnega kroja, mnogokrat folklorno obarvane, kar je bila tudi značilnost kril.

Posebnost so bili tričetrtinski rokavi, majhi žepki, telovniki, umetno krzno kot aplikacija, imitacija pletiva. Šali so bili dolgi in široki z resami, zavezovali smo jih v velik vozol pod brado.

Poletje smo preživel v znamenju lanu, naravne barve ali črnega, predvsem pa grobega in zmečkane-ga, včasih v kombinaciji z zlato nitjo. Barye poletja so bile tudi temno ali srednje modra, srednje zelena, vzorci pasu so bili geometrijski na temni podlagi, ali pa barvito eksotično cvetje.

Jesen in zima sta potekali v navdihu moško obarvane mode: poplava elegantne sivine, barvna paleta jesenskih odtenkov, predvsem patenžnja po čim večji skladnosti barv in vzorcev.

Ksenija Skulj

V DRUGEM IN TRETJEM TRIMESEČJU SO DAROVALI KRI

PREDILNICA:

Pavle Kupljenik (do sedaj že 49-krat), Slavka Mohar (8), Anton Lukše (40), Mile Rajak (45), Jože Kruh (33), Anton Pate (37), Vili Verščaj (11), Erika Zakrajšek, Jožica Florjančič (31), Brane Mitag (45), Anton Gole (21), Vida Šenica (34), Marjeta Klemenčič (26), Jožefa Pate (43), Fani Pezelj (16), Stevo Markovič (1), Mile Rajak (46), Brane Malešič (19), Alojz Debevc (1), Jože Kruh (34), Jože Udovč (3), Brane Mitag (46).

PRIPRAVA:

Fani Ašič (12), Jana Kovačič (2), Ljudmila Jerič (22), Jože Marn (29), Džananović Fatima (11), Karolina Barbič (32), Rajko Petan (37), Rudi Andruščič (23), Marija Udovč (27), Franc Sluga (34), Martin Plantan (49), Anton Košale (29), Bojan Florjančič (45), Milan Čučnik (20), Anica Tratar (5), Marija Novak (10), Anton Breznik (11), Milena Žitnik (24), Franc Iljaž (44), Franc Sluga (35), Alojz Bradač (7), Jana Kovačič (3), Vlado Škodnik (10), Jože Marn (30), Marija Udovč (28).

TKALNICA:

Ivanka Štepec (10), Ivan Jakše (24), Ivan Kocjančič (47), Franc Krakar (32), Jože Erlih (23), Ivanka Zupančič (12), Jože Kavšček (33), Jože Gorenc (12), Pavla Pangre (19), Rudi Redek (29), Štefan Rozman (8), Bojan Čeh (50), Ivanka Šmalc (31), Anica Kocjan (24), Alojz Samec (13), Jože Staniša (20), Zlata Osterman (18), Ivan Radoš (52), Drago Vaupotič (28), Igor Lukše (5), Danica Starina (6), Franc Kupljenik (16), Silva Selak (4), Janez Bukovec (3), Tilka Turk (15), Jože Kavšček (34), Jože Gorenc (13), Slavka Turk (6), Mihael Bukovec (4).

OPLEMENITILNICA:

Anica Željko (21), Cvetka Mesojedec (13), Fikreta Mihajlovič (10), Jožefa Jakše (20), Cirila Udovič (17), Anica Kužnik (11), Metoda Bukovec (8), Janko Gorenc (5), Tončka Rukše (40), Viktor Avsec (44), Anica Potočar (18), Rozalija Kebeč (15), Ana

Bratkovič (7), Alojz Matko (16), Tilka Košir (9), Štefka Kastelic (14), Franc Zarabec (11), Renata Pungercar (1), Janez Rozman (18), Ljuba Avguštin (36), Miha Irt (22), Janez Šinkovec (11), Dušan Vasič (37), Vera Fartelj (9), Franc Pintar (38), Marija Prešeren (21), Darinka Eršte (8), Jožica Vovk (25) Slavko Bogolin (46), Marija Klemenčič (24), Zdenka Kotnik (25), Milka Božič (32), Stane Hočevar (32), Cveta Mesojedec (14), Ana Osolnik (17), Joža Golobič (7), Martin Kozjan (50), Štefka Božič (10), Milka Rifelj (5), Jožefa Murn (27), Alojz Matko (17), Franc Pintar (39), Ana Kralj (37), Cirila Udovič (18), Rudi Zupan (52), Stane Makše (11), Janko Gorenc (6), Milena Saje (8), Marija Fartelj (7), Ljuba Avguštin (37), Janez Rozman (19), Jožefa Dragan (11), Jaro Hočevar (5), Edvard Brajdič (11), Avguštin Stipič (38), Joža Golobič (8), Edita Mirtič (9), Vojan Stopar (14), Miha Irt (23), Milan Gerzetič (35), Štefka Kastelic (15), Jožica Mlakar (19), Marija Prešern (22), Martin Šlajkovec (5).

PLETILNICA:

Ljubica Drkušič (14), Marija Bele (10).

INVESTICIJSKO VZDRŽEVALNI SEKTOR:

Martin Može (39), Anton Prešern (11), Alojz Kavšček (32), Božo Čavlovič (25), Bojan Košmrlj (16), Franc Zupančič (9), Martin Može (40), Stane Miklič (21), Anton Prešern (12), Marjan Korasa (9).

SKUPNE SLUŽBE TO TKANINA:

Marta Kapš (12), Martina Vesel (6).

TO KONFEKCIJA I NOVO MESTO:

Pavla Per (3), Marija Gazvoda (6), Marinka Sluga (7), Jožica Lužar (4), Dušanka Vovko (16), Jože Novak (25), Anica Bevec (1), Jožica Gorenc (1), Jožica Brulc (3), Nevenka Jalšovec (2), Marija Drašler (14), Jože Mitag (40), Jože Mišmaš (51), Milan Močnik

(34), Marija Škedelj (21), Majda Golobič (23), Anica Jarc (7), Darinka Kočjaž (6), Zofka Klobučar (1), Danica Fink (19), Jožica Adamlje (5), Jožica Murgelj (3), Jože Rozman (31), Dragica Mežnar (9), Marija Miklič (19), Greta Fink (15), Jožica Glinšek (21), Marinka Sluga (8), Jožica Lužar (5), Tatjana Klobučar (3), Terezi-ja Drab (2), Jožica Štrasberger (2), Marija Gazvoda (7), Jože Miteg (41), Dušanka Vovko (17), Anica Bevec (2), Jože Vrščaj (51), Zvonka Kebe (16), Silva Ban (6), Marija Drašler (15), Jože Mišmaš (52), Ana Bedek (13), Majda Vidrih (25), Pavla Per (4), Simona Žmavc (26), Jože Novak (26), Milan Močnik (35), Marija Metelko (1), Darinka Kočjaž (7), Milena Judnič (1).

TO KONFEKCIJA II VINICA:

Jože Adlešič, Stanko Brozovič, Ana Bebar, Marija Benec, Josip Becič, Kristina Čadonič, Katica Čadonič, Draško Frankovič, Branko Flajnik, Zdravko Gračan, Mojca Gričar, Ivan Jaušovec, Katica Jaketič, Anica Kajin, Antonija Kotar, Marija Kobe, Kristina Kump, Jožica Lah, Mirjana Lakner, Dara Lazarevič, Barbara Moravec, Franc Moravec, Anica Matkovič, Jože Pavlakovič, Čedo Rajšič, Ana Radovič, Anica Starešinič, Katica Starešinič, Matija Simčič, Anica Stegne, Silvo Simčič, Marija Simčič, Marija Starešinič, Marjica Starešinič, Rozalija Stegne, Bogomir Šutelj, Slavka Šušteršič, Erika Trempus, Silva Tomec, Katica Vrbanec, Marija Zajec, Danica Žalec.

TO PREDILNICA METLIKA:

Marjan Kerč (18), Jože Milavec, Dušan Božič, Mohamed Ramič, Marija Čirič, Branko Kokalj, Mijo Graša, Kostelac Marko, Marija Gornik, Anton Ivec, Boris Govednik, Anton Radman, Stjepan Klemenčič, Anica Štefanič, Vida Brodarič, Šemsa Ramič, Marija Filak.

DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB:

Janez Turk (26), Metod Žagar (15), Valentin Levstik (32), Martina Zorčič (5), Ana Hrnčič (22), Marija Rifelj (12), Dani Hrastar (20), Jože Auersperger (2), Marija Dragan (10), Alojz Derganc (12), Anica Hafner (4), Jožica Pucelj (11), Miha Jerič (15), Andreja Srebrnjak (8), Rozalija Barbo (1), Milena Mavsar

DOBRE REŠITVE SO ENOSTAVNE

Drevesa umirajo

Rezultati popisa umiranja gozdov v novomeškem gozdnogospodarskem območju

Redno spremljanje zdravstvenega stanja gozdov, vse pogostejši pojavi različnih škodljivcev gozdnega drevja, vidni pojavi škode v gozdovih okrog nekaterih industrijskih središč v Sloveniji ter splošno spoznanje o slabem zdravstvenem stanju gozdov v Srednji Evropi zaradi onesnaženja zraka, je bilo resno opozorilo celotni družbeni skupnosti, da je potrebna temeljita analiza razmer v gozdovih.

V lanskem juliju in avgustu je bil na področju vse Slovenije izveden popis umiranja gozdov. V območju je bilo na osnovi metodologije inštituta za gozdno in lesno gospodarstvo Slovenije, ki pomeni izpopolnjeno metodo v primerjavi z že uporabljenimi v Evropi, ugotovljeno zdravstveno stanje dreves v območju na skupno 102 stojiščih. Stojišča so bila v predelih, kjer so bile že opazne večje poškodbe (področje roškega masiva, Brezova reber, Radoha, Mirna gora), postavljena v kvadratni mreži 2 x 2 kilometra, v ostalih gozdarskih enotah (pretežno zasebni sektor) pa v mreži 4

x 4 kilometre. V popis je bilo zajetih 2087 dreves. Statistični izračuni potrjujejo, da je bil vzorec toliko reprezentativen, da na osnovi rezultatov popisa lahko sklepamo o splošnem zdravstvenem stanju gozdov.

Kaj je pokazal popis umiranja gozdov v območju? Iz priložene tabele je razvidno, da je v območju 53,3 odst. dreves (gozdov) še zdravih (neogroženih), 36,5 odst. malo ogroženih, 3,8 odst. ogroženih, 3,4 odst. zelo ogroženih in 3,0 odst. v propadanju.

(Nadaljevanje na 8. strani)

Med drevesnimi vrstami je najbolj prizadeta jelka, katere je še samo 19,1 odst. zdrave (neogrožene), nato sledi smreka, katere je še 21,8 odst. neogrožene. Ostali iglavci so v glavnem neogroženi, zdravstveno stanje listavcev pa je bolj rezultat sekundarnih škodljivcev in ostalih bolezni (kostanjev rak, holandska brestova bolezen), kot pa onesnaženja zraka.

Zelo zaskrbljujoče je stanje jelke, saj je v kategorijah ogroženih, zelo ogroženih in sestojev v propadanju, s katerimi ni možno več normalno gospodariti, kar 56,4 odst. vse jelke. Zadovoljivejša je stanje smreke, saj spada v kategorijo neogroženih in malo ogroženih sestojev 81 odst. te drevesne vrste.

Glede na področje so najbolj ogroženi gozdovi roškega masiva, kjer je delež jelke največji, smreke v nižinskem delu območja, brez izrazite lokacije, in strnji kostanjevi sestoji na področju Bele krajine.

Kje so vzroki umiranja gozdov? Dosedanje analize in poznavanje pojava kažejo, da je najhujši povzročitelj onesnažen zrak (kislilni dež). Analiza vsebnosti žveplovega dioksida v enoletnih in dvoletnih iglicah uvršča območje v prvi (zelo nizka vsebnost) in v drugi (nizka vsebnost) razred z ozirom na koncentracijo. Raziskovanje zraka v Sloveniji na osnovi prisotnosti lišajev pa kaže, da je koncentracija žveplovega dioksida v zraku nad območjem taka, da že vpliva na rast in slabše uspevanje nekaterih drevesnih vrst. Trenutno še ne razpolagamo s podatki »bilance« emisije onesnaževanja zraka v območju in bi bilo zato vsako sklepanje o konkretnih povzročiteljih onesnaževanja zraka preuranjeno.

(prikaz)

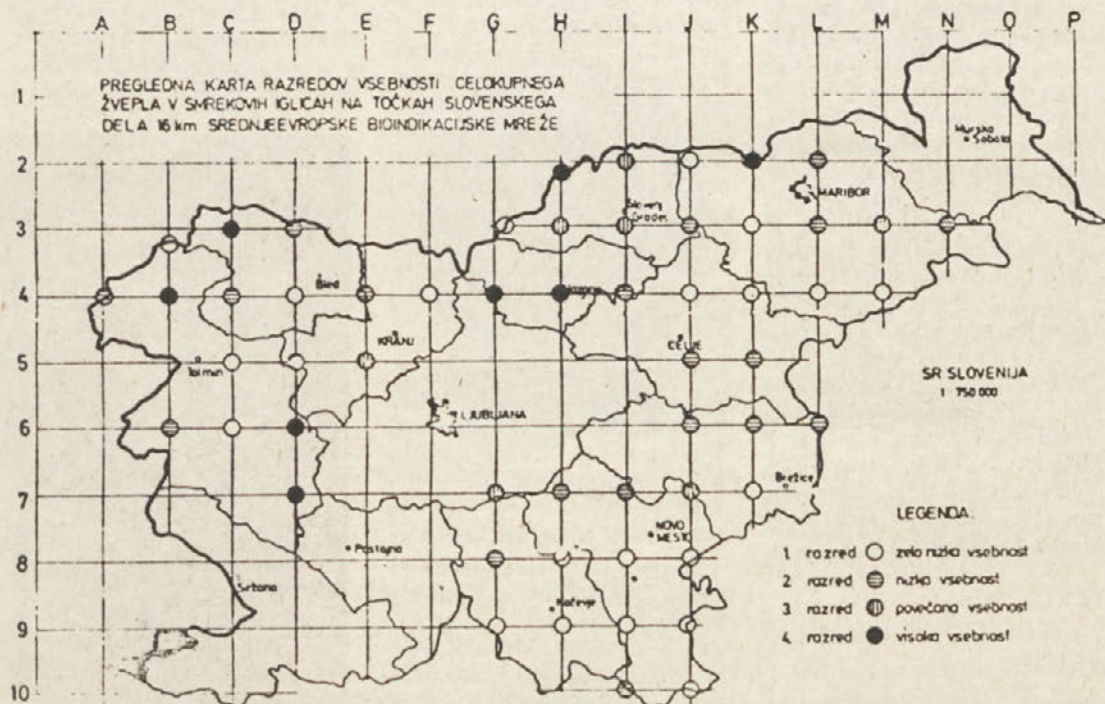
Nedvomno smo na proces umiranja gozdov vplivali tudi gozdarji sami. Ti vplivi se kažejo predvsem v premajhnem upoštevanju naravnih zakonitosti razvoja gozda, v preveliki meri »industrializacije« nekaterih faz proizvodnje (spravilo, gradnja cest in vlak), pa tudi v zanemarjanju preventivnih ukrepov za preprečevanje najrazličnejših bolezni gozdnega drevja.

In kakšne bodo posledice ugotovljenega stanja?

Najbolj ogrožena drevesna vrsta, jelka, predstavlja z bukvijo najmočnejši proizvodni potencial gozdnega gospodarstva. Delež jelke predstavlja 7 odst. celotne zaloge gozdov v območju. Ogroženih, zelo ogroženih ali v propadanju je okrog 1600 ha (reducirano na površino) sestojev, ki zahtevajo postopno ali takojšnjo sanacijo. Prioritetno je potrebno sanirati okrog 900 ha gozdov, kar bo imelo za posledico:

STOPNJA OGROŽENOSTI DREVES V GOZDOVIH NOVOMEŠKEGA GOZDNOGOSPODARSKEGA OBMOČJA PO ŠTEVILU IN DELEŽIH (%)

	neogroženi malo ogroženi		ogroženi zelo ogroženi		v propadanju							
smreka	73	6,6	198	26,0	40	50,0	21	29,2	3	4,8	335	16,1
	21,8		59,1		11,9		6,3		0,9		100,0	
jelka	44	4,0	56	7,4	33	41,3	41	56,9	56	90,3	230	11,0
	19,1		24,3		14,3		17,8		24,3		100,0	
rdeči bor			8	1,1	1	1,2			2	3,2	11	0,5
			72,7		9,1				18,2		100,0	
ostali iglavci	18	1,6									18	
	100,0										100,0	
bukev	579	52,1	317	41,7	1	1,2	1	1,4	1	1,6	899	43,1
	64,4		35,3		0,1		0,1		0,1		100,0	
hrast, kostanj	197	17,7	51	6,7	1	1,2	8	11,1			257	12,3
	76,7		19,8		0,4		3,1				100,0	
plemeniti listavci	63	5,7	46	6,0							109	5,2
	57,8		42,2								100,0	
ostali trdi listavci	112	10,1	52	6,8							164	7,9
	68,3		31,7								100,0	
ostali listavci	26	2,3	33	4,3	4	5,0	1	1,4			64	3,1
	40,6		51,6		6,3		1,6				100,0	
VSOTA	1112	100,0	761	100,0	80	100,0	72	100,0	62	100,0	2087	100,0
	53,3		36,5		3,8		3,4		3,0		100,0	

— trenutno povečanje etata iglavcev in zmanjšanja etata zaradi uravnoteženja zalog v območju;

— predčasna povečana dinamika obnove sestojev bo vplivala na zmanjšanje zalog, prirastka in etata, kar bo vplivalo v bližnji prihodnosti na normalno oskrbo porabnikov lesa s sortimenti iglavcev;

— povečal se bo obseg gozdnogojitvenih del, ki bo vplival na povečanje sredstev za vlaganje v gozdove;

— zaradi sušenja jelke se bo povečal delež slučajnih pripadkov, kakovost sortimentov bo slabša in povečali se bodo stroški pri pridobivanju lesa;

— okrnjene bodo posredne funkcije gozdov;

— povečali se bodo stroški varstva gozdov;

— lesa iglavcev za predelavo bo manj, bo pa dražji.

In kaj lahko z ozirom na ugotovljeno stanje naredimo v delovni organizaciji? Predvsem moramo preveriti cilje gospodarjenja z gozdovi v območju in opredeliti naloge za sanacijo ogroženih sestojev v dolgoročnem programu razvoja. V letnih programih gojitvenih vlaganj moramo prioriteto načrtovati obnovo sestojev v propadanju, kar že izvajamo. Nujno bi morali preveriti tehnologijo sečnje, spravila in gradnje gozdnih cest in vlak ter odpraviti negativne vplive na razvoj gozdov. Izboljšati kaže načrtovanje in izvedbo pri vseh delih v gozdni proizvodnji in več pozornosti nameniti preventivnim ukrepom varstva gozdov

pred najrazličnejšimi škodljivci gozdnega drevja.

Za preprečevanje škod v gozdovi zaradi onesnaženega zraka potrebujemo gozdarji pomoč širše družbene skupnosti, saj so vzroki za umiranje gozdov v glavnem izven našega neposrednega vpliva. Zato od družbenopolitičnih skupnosti v našem območju pričakujemo, da bodo načrtovale tak razvoj, ki ne bo vplival na povečanje onesnaževanja zraka, da bodo pripravile programe zmanjševanja onesnaženosti zraka v skladu s sklepi skupščine SR Slovenije, da bodo pripravile katalizer onesnaževalcev zraka v območju in zagotovile redno spremljanje onesnaženosti in da bodo zagotovile poostren nadzor izvajanja zakonskih predpisov, ki kompleksno urejajo to področje.

Gozdovi v novomeškem gozdnogospodarskem območju spadajo trenutno med manj ogrožene gozdove v Sloveniji. Okrog 90 odst. je neogroženih ali malo ogroženih in bi bilo z njimi možno normalno gospodariti, če bi zmanjšali stopnjo onesnaženosti zraka. Pred širšo družbeno skupnostjo predvsem pred sedanjo generacijo, so zahtevne in odgovorne

naloge. Od našega umnega početja je odvisno, ali bomo ohranili gozdove z vsemi njihovimi funkcijami in si s tem zagotovili zdravo okolje, oz. pitno vodo, delo, hrano, socialno varnost, srečo in zadovoljstvo. Če umiranja gozdov ne bomo preprečili, bomo morali imeti veliko, zelo veliko srečo, da bomo sploh preživel.

STANE ŽUNIC, dipl. inž.

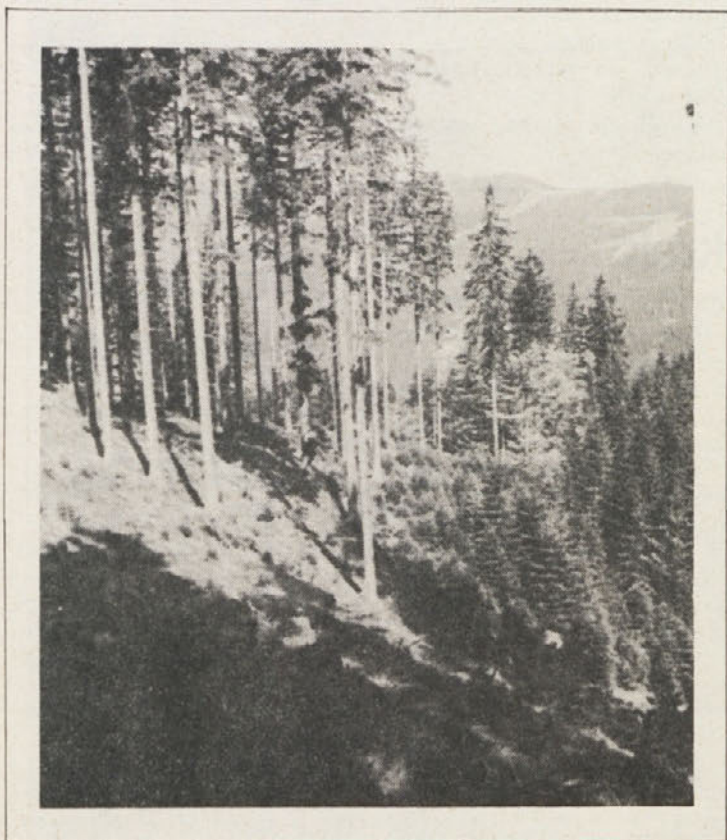
Jankovič Miloš — prodajni sektor — izvozni oddelek

Femec Jožefa — DE tkalnica

PRERAZPOREDITEV:

Z 20. 10. 1986 je prerazporejena Potočar Marija iz DE oplemenitilnica v prodajni sektor — vzorčno skladišče.

VIDA KOLENC

KADROVSKE NOVICE

V oktobru so se v naši delovni organizaciji zaposlili naslednji novi delavci:

TOZD TKANINA

DE priprava: Kralj Nada, Cvijanovič Ružica

DE tkalnica: Gavrič Brana, Teinovič Dragan, Serec Martina, Mlakar Antonija

DE pletilnica: Komljenovič Nevenka

DE oplemenitilnica: Grubar Brigita, Kobe Verica, Kobe Anica

INVESTICIJSKO VZDRŽEVALNI SEKTOR: Junc Marjan, Resnik Mitja — pripravnik za določen čas, Virc Ludvik

SS TOZD Tkanina: Bečirevič Vitomira, Berce Jelka — pripravnik za določen čas

TOZD TRGOVINA:

Protič Dragana (TOZD Trgovina — Novo mesto)

Vrhovec Jadranka (Prnjavor)

Proč Antunka (Prnjavor)

DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB:

Prodajni sektor: Nedelko Peter — pripravnik za določen čas

V istem času so našo delovno organizacijo zapustili:

TOZD TKANINA:

DE barvarna: Jenko Ljubomir, Gojkovič Miodrag — disciplinsko izključena

DE tkalnica: Dragišič Nenad

DE pletilnica: Vidmar Ana

TOZD KONFEKCIJA:

— Braniselj Stanislava, Klobučar Zofija

TOZD TRGOVINA:

Vrbanič Mica — prod. Karlovac

DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB:

Kovačević Slavko — prodajni sektor — marketing

Bruč Darinka — prod. sektor, razvoj izdelkov

UPOKOJILI STA SE NAŠI DELAVKI:

Damjanovič Justina — DE tkalnica

ŠAH

Končnice

Končnice se precej razlikujejo od drugih delov partije, toda osnovna načela igre so približno enaka kot v otvoritvi ali srednji igri. Razlike nastajajo zaradi maloštevilnosti figur.

Tako so, na primer, precej večje možnosti za igro na pat. Tudi vrednost figur se v končnici menja. Kralj dobiva več prostosti in postane močna figura. Ni se mu treba več stiskati v kotu šahovnice, ampak aktivno sodeluje v boju. Kmetje so vse bolj pomembni, ker imajo vse več možnosti, da pridejo do osme vrste. Pa tudi trdnjave pridejo bolj do veljave. V končnicah je prav tako zelo pomembno sodelovanje vseh figur.

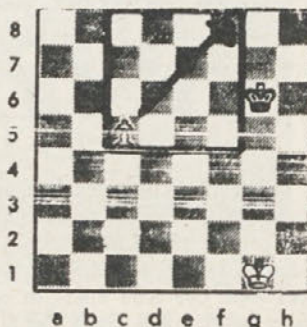
Končnice lahko delimo na teoretične in praktične. Teoretične so tiste, v katerih je pot do zmage oziroma remija že zapisana v knjigah ali pa dokazana z dolgotrajnim raziskovanjem. V praktičnih končnicah pa moramo vse dokazovati s svojim znanjem in izkušnjami.

Obvladanje tehnike igranja končnic je sila pomembno za vsakega igralca. Bivši svetovni prvak Capablanca je celo poudaril, da je za mladega šahista najbolje, da se najprej nauči končnic, šele potem vse drugo.

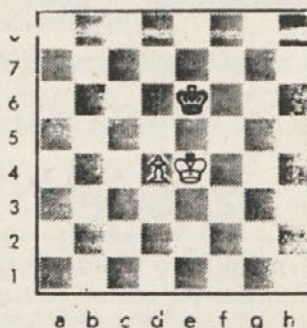
Zelo pogosto se nam bo zgodilo, da bomo v srednji igri v premoči, ki pa jo bomo uveljavili lahko šele v končnici. Niso tudi redki primeri, ko se šele v končnici začne pravi boj. Ogleдали si bomo nekatere najpomembnejše primere kmečkih in trdnjavskih končnic.

a) Kmet proti kralju

Kmet ne more neposredno matirati kralja. Prej se mora spremeniti v močnejšo figuro. Njegov osnovni cilj je prodor na zadnjo vrsto. Uspeh kralja in kmeta proti kralju v končnici je torej odvisen od tega, če se bo kmet lahko spremenil v kraljico. To pa je spet povezano s položajem obeh kraljev. Sprememba kmeta v kraljico je zagotovljena najprej takrat, ko ga nasprotni kralj ne more več dohite. Pravilo kvadrata je enostavno in vse pove.

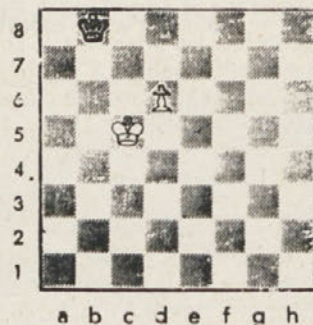

Če je črni na potezi, stopi črni kralj v kvadrat in beli kmet je izgubljen. Stranica kvadrata je vselej dolga toliko polj, kolikor napredujočega kmeta loči do zadnje vrste. Če pa je na potezi beli, je kvadrat za eno polje manjši in črni kralj je prepočasen.

Takšne pozicije so vselej remi, ker črni z lahkoto drži opozicijo. Če je v poziciji na diagramu na potezi črni, potem brez posledic odstopi od pozicije. Vendar pa ima na voljo le potezo Kd6. V vsakem drugem primeru bi belemu dovolil, da stopi pred svojega kmeta in še zavzame opozicijo.

Poglejmo, kako pomembna je opozicija, če je črni kralj na osmi vrsti:

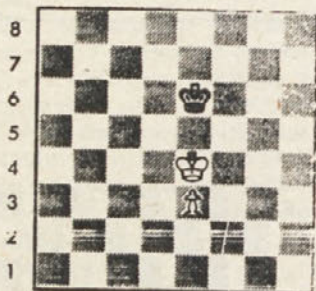
(Nadaljevanje na 10. strani)

Beli na potezi ne sme igrati 1. Kc6, ker bi črni s Kc8 dosegel opozicijo in remiziral. Pač pa igra beli Kb6, odgovor črnega je izsiljen Kc8. Zdaj beli s Kc6 doseže opozicijo in zmaga: 2...Kd8, in po 3.d7 mora črni kralj odstopiti.

Naloga:

Kakšen bo konec partije, če je na potezi beli, in kakšen, če je na potezi črni?

Rešitev: Če je na potezi črni, mora odstopiti od opozicije in izgubi. Na primer: 1...Kd6 2.Kf5 Ke7 3.Ke5 Kd7 4. Kf6 Ke8 5.Ke6 Kd8 6.e4 Ke8 7.e5 Kd8 8.Kf7 in beli kmet napreduje v damo. Če pa je na potezi beli, lahko črni kralj drži opozicijo in remizira ali pa pride v pat: 1.Kd4 Kd6 2.e4 Ke6 3.e5 Ke7 4.Kd5 Kd7 5. e6 + Ke7 6.Ke5 Ke8 7.Kd6 Kd8 8.e7 + Ke8 9.Ke6 pat in remi.

Danes smo si ogledali osnovno končnico kmet proti kralju, prihodnjič pa nekaj o nekaterih drugih posebnostih kmečkih končnic.

Ksenija Skulj

Ali imate željo sodelovati na delavskih športnih igrah občine Novo mesto?

Vsako leto organizira zveza telesnokulturnih organizacij — strokovni svet za športno rekreacijo tekmovanja, ki se odvijajo na športnih objektih v Novem mestu pod geslom športni dan delovnih organizacij občine Novo mesto.

Vedno manj je delavcev, ki se udeležujejo teh zanimivih srečanj. Zato komisija za rekreacijo in šport poziva vse, ki si želijo sodelovati na teh igrah v ekipi delovne organizacije Novoteks, da se prija-

vijo Mihi Leganu v splošnem sektorju.

Jesenski športni dan bo v nedeljo, 13. decembra 1986, ob 8.00 uri. Po končanem tekmovanju bo poskrbljeno za topli obrok.

Tekmovalo se bo v naslednjih športnih panogah, za katere so zadolženi naslednji vodje ekip:

- odbojka (moški, ženske), Mišmaš Jože,
- kegljanje (moški, ženske), Bec Brane,

- namizni tenis (moški, ženske), Kapš Ivan,
- vlečenje vrvi (moški), Petrič Jovo,
- šah (moški), Šepetavc Andrej,
- streljanje (moški, ženske), Novak Jože,
- pikado (moški, ženske), Filip Tine.

Komisija za rekreacijo in šport DO NOVOTEKS

Jesen v mojem kraju

Pogledam skozi okno. Kaj vidim? Listje, listje po tleh, listje v zraku. Povsod samo listje! Le na drevju ni več nobenega. Le kaj bito bilo? Seveda. To je lahko jesen!

Zahvala

Vsem svojim sodelavcem se zahvaljujem za iskreno pozornost v času moje bolezni.

Posebno zahvalo dolgujem Anici Resnik, ki mi je od trenutka nesreče in v času bolezni izkazovala posebno pozornost ter me obiskovala.

Marija Travižan

Jesen, le kako si mogla priti tako tiho? Niti opazili nismo, da je prišla. Priplazila se je tiho kot mačka. Kar naenkrat se je prikazala. Presenetila nas je kot vedno. Po travnikih in po tistih rjavih progah, ki jim pravimo polja, je s pomočjo vetra sešila veliko barvnih preprog iz listja. Moj kraj je čisto spremenjen. Cesta, ki pelje skozi gozd, če ji sploh še lahko rečemo cesta, je čisto pokrita z barvnim listjem. Kadar grem zjutraj v šolo, mi pod nogami šumi, kakor da bi za mano šumeli Niagarski slapovi. To je še eden od tisočerihih dokazov, da je prišla jesen s svojim čudežnim vedrom barv.

Jesen je prišla tiho in tako bo tudi odšla. Toda ne bo odšla za vedno. Za jesenjo bo prišla zima, za zimo pomlad, za pomladjo poletje, za poletjem pa spet jesen.

OŠ XII. SNOUB Bršljin
Zvonko Godina, 5. b

Jesen v mojem kraju

Puste njive, orumenelo listje, gola drevesa so prvi znaki slavne slikarke — jeseni.

Jesen je naredila naravo pusto, a tudi veselo. Le kako je mogla tako lepo pobarvati drevesa pred našo šolo in pa gozdiček? Toda to listje počasi odpada in drevesa bodo v kratkem gola. Kot rjava pusta preproga se vijejo polja, ki so bila še pred dnevi vsa zelena in polna pridelkov. Narava se je spremenila. V vinogradih so ostale trte brez grozdja, a jesen jim je za to zamenjala lepo rumene liste.

Kmalu bo gozdove, polja, travnike in vinograde prekrila bela odeja. Prišla bo zima.

Naša slikarka se bo odpravila na kratek počitek. Jesen je le enkrat v letu. Takrat vse zori in rumeni.

OŠ XII. SNOUB Bršljin
Irena Bobnar, 5. a

Priprave na smučarsko sezono na suhem

Po vsaki zimi smučiči pospravimo in prenehamo z aktivnim udejstvom. Vendar ni prav, da prekinemo. Moramo se še naprej gibati in opravljati vaje na suhem. V poletnem času pridejo v poštev: plavanje, kolesarjenje, tek in gimnastične vaje.

V jesenskem delu se še bolj aktivno, dvakrat tedensko se posvetimo rekreaciji, predvsem teku po gozdu preko gozdnih ovir. Delamo vaje, kot so poskoki preko debela, počepi, sklece in druge razgibalne vaje. Kdor ne bo tekel, naj doma opravi vaje, ki bodo trajale 20 minut (poskoki s kolebnico, počepi, dvigovanje bremen, sklece) vsak dan.

Tako boste obdržali telesno kondicijo preko celega leta in zmanjšali možnost poškodb na snegu, ki so pri nepripravljenem rekreativnem smučanju zelo pogoste.

Miha Legan

ZVEZE KULTURNIH ORGANIZACIJ OBČIN Črnomelj, Metlika, Novo mesto in Trebnje

razpisujejo

območno srečanje pesnikov in pisateljev začetnikov, ki bo 14. februarja 1987 na Vinici.

Sodelujejo lahko pesniki in pisatelji začetniki, ki svojega dela še niso izdali v knjižni obliki (razen v samozaložbi). Avtorji lahko pošljejo literarne prispevke, kot so: črtice, novele, satire, humoreske, romani, pesmi, basni, epigrami, aforizmi, dramska besedila (tudi za TV), filmske scenarije, scenarije za proslavo, kritiške prispevke, eseje, družbeno angažirna razmišljanja itd.

Prispevke naj pošljejo avtorji v treh izvodih, ki jih označijo s šifro, ne s pravim imenom, priložijo pa naj zaprto ovojnico s podatki: ime in priimek, točen naslov, izobrazba, poklic in starost.

Strokovna žirija bo najboljšo izbrala za nastop na območnem in republiškem srečanju.

Prispevke lahko pošljejo avtorji do 15. decembra 1986 na naslov: Zveza kulturnih organizacij, Črnomelj. Upoštevani bodo tudi vsi prispevki, ki so bili ali bodo poslani na Zvezo kulturnih organizacij Slovenije v Ljubljani.

Dodatne informacije daje ZKO Črnomelj (tel. 51-811) in vse ostale občinske ZKO.

ZKO Črnomelj, Metlika,
Novo mesto, Trebnje

P. S.

Naše srečanje želimo ustrezno poimenovati. Zato prosimo avtorje, ki se jim hoče razmišljati o tem, da nam hkrati prispevki pošljejo tudi svoje predloge za ime srečanja.

NOVOTEKS je glasilo tekstilne tovarne Novo mesto. Izhaja vsako zadnjo sredo v mesecu v nakladi 2200 izvodov.

Glavni in odgovorni urednik: Zvone Preskar. Izdajatelj: Miro Jovič (predsednik), Slavko Kavšek, Franc Brezovar, Jelica Spasovski, Jože Starešič, Rudl Vlašič, Jože Zorc, Mojca Jurišič, Marjan Podlogar, Majda Dular in Zdenka Židanik. Uredništvo: Novoteks Novo mesto, Foersterjeva 10 — Časopisni stavek, filmi in prelom DIC Novo mesto, TOZD Grafika, tisk Tiskarna Novo mesto.

NE BOJTE SE BARV!

Večina ljudi opremlja stanovanja v nevtralnih tonih, ker se boji, da se bo močnih barv hitro naveličala in bodo nenadoma postale preveč vsiljive. Toda prav barve — seveda preudarno izbrane in prilagojene vsemu drugemu v stanovanju — dajo prostorom živahnost in neposnemljiv osebni pečat. Imate v stanovanju ali hiši nemara stopnice? Zakaj ne bi vsake posebej prebarvali z drugo barvo? Priznajte, da je veselo — in čedno.

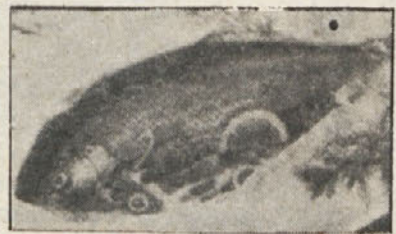
KOKTAJL ZA LAHKO NOČ

Na osebo potrebujete po 2 žlici soka iz šentjanževke in baldrijana, sok polovice limone in žlico medu ali sladkorja. Vse to premešate in prilijete mineralno vodo. Po želji lahko dodate še malo melise. Pijača pomirja in krepi živce — spali boste bolj mirno in sladko.

BODIMO PRAKTIČNI

Sodite k tistim, ki so za zdravo prehrano in za čimmanj truda pa zpletov pri pripravi jedi? Potem pripravljajte hrano v foliji — aluminijasti ali prozorni. V foliji se jedi dušijo, pečejo ali kuhajo v lastnem soku, potrebujejo le zelo malo tekočine ohranijo aromo in vse dragocene sestavine. Ne pozabite tudi, da potrebujete za pripravo hrane v foliji zelo malo ali celo nič maščobe, kar je idealno za vse, ki bi želeli shujšati. Pa ne lé to — nobena kozica se ne bo prismočila, pečica ne bo popackana z zoprnimi maščobnimi madeži, jedi ni treba mešati in obračati, v kuhinji ni nobenega neprijetnega vonja.

Še predlog za postrv z zelenjavo (seveda pripravljeno v foliji): Očlščeno, oprano in s prtičem osušeno ribo zavijte v folijo z obročki čebule, rezinami pora, paradižnika in limone, posolite, prilijte malo belega vina, dodajte šopek kopra in v srednje vroči pečici dušite 30 minut.

PRAKTIČNO

Kovinske letve, ogrodje za police različnih dimenzij, so prav imenitna osnova za ureditev garderobne, knjižne ali kake druge stene, kadar je v stanovanju bolj malo prostora. Prav pridejo v dnevni sobi, kopalnici in še kje. Nanje je mogoče pritrditi steklene ali lesene police za odlaganje vseh mogočih drobnih reči, s katerimi navadno nimamo kam. Res da te letve niso ravno poceni, toda strošek se obrestuje.

